



Foto: Wende Wijn

Klimaat-gezinnen

Klimaatgezinnen is een challenge voor ouders en hun kinderen om zich meer bewust te worden van hun impact op onze Aarde en alles wat daarop leeft. Gezinnen worden uitgedaagd om verschillende aspecten van hun dagelijkse leven onder de loep te nemen en hierin veranderingen aan te brengen ten gunste van ons leefmilieu. De thema's die tijdens de challenge langskomen zijn: spullen, afval, vergroenen, bank, energiebesparing, voedsel, voedselverspilling en vervoer. Het project is ontwikkeld door Stefanie Janssen en Naomi Steinen.

AUTEUR CAROLINE SIEPMAN

FOTO'S KLIMAATGEZINNEN

Caroline houdt zich bezig met sociale permacultuur. Communicatie en verbinding vormen een rode draad in haar leven. Ze geeft cursussen en lezingen: carolinesiepman.nl. Ook is zij betrokken bij Permacultuur Centrum Nederland: permacultuur.org.

Naomi en Stefanie, wat is jullie drijfveer geweest om dit project op te zetten?

Naomi: Ik ging een jaar geleden naar de klimaatstaking in Den Haag en kwam daar met een enorme klimaatdip van terug, die niet zomaar wegging. Pas een paar weken later kon ik uit het machteloze gevoel klimmen en dacht ik: 'Wat kan ik zelf doen, meer nog dan minder vlees eten en tweedehands kleding kopen? Hoe kan ik anderen erbij betrekken? Op een positieve manier?!' Ik sprak met Stefanie over mijn dip en mijn drang om 'iets' te doen. Zij deelde die drang met mij. Stefanie heeft vanuit haar jarenlange werkervaring in natuur- en milieueducatie altijd vanuit de drijfveer voor een gezonde Aarde gewerkt en nam anderen daarin mee. Ook zij voelde de urgentie om iets (extra's) te doen. Positief en laagdrempelig, dat wilden we allebei! Er ontstond een geweldige chemie over en weer en ons idee 'Klimaatgezinnen' werd geboren. In een paar maanden tijd hebben we samen Klimaatgezinnen uit de grond gestampt. Ik vanuit mijn werk met gezinnen, Stefanie vanuit haar achtergrond. En in maart ging de challenge al van start!

De klimaatdip was inmiddels met de noorderzon vertrokken ...

Hoe denken jullie dat je kinderen het beste betreft bij het thema klimaat en zorg voor de Aarde?

Stefanie: Klimaat en zorg voor de Aarde is een enorm belangrijk thema voor jong en oud. Het zou (veel meer dan nu het geval is) basisonderdeel van het curriculum van scholen moeten zijn. Zorg voor de Aarde, waar we als mens allemaal onderdeel van uitmaken, is immers de basis van al het leven. Dat beseffen veel mensen nog onvoldoende. Dat begrip is uiteindelijk nodig om tot grotere veranderingen te kunnen komen. Kinderen zijn zich hier over het algemeen al best bewust van. Om te zorgen dat ze er op een opbouwende manier mee bezig zijn, hebben we in Klimaatgezinnen bewust gekozen voor een positieve aanpak. Juist door er ook in het gezin samen op een leuke en kritische manier mee bezig te zijn, leer je je kinderen dat je altijd zelf een keuze hebt, vanuit je eigen waarden en (on)mogelijkheden.

Naomi: Kinderen voelen ook dat het om hun toekomst gaat. Sommige ouders leven nog in de illusie van 'the sky is the limit'. Juist door die houding is er in het verleden niet goed voor de Aarde gezorgd. Kinderen maken zich zorgen en voelen zich soms machteloos. Kinderen willen actie! Handlingsperspectief maakt minder machteloos. Dat hebben wij zelf immers heel goed gemerkt.

Dus wat ons betreft: afgestemd op de leeftijd informeren (maar niet te diep of te heftig, dat kan bang maken en 'verlammen') en in actie komen! Dat geeft kinderen moed, energie en kracht voor de toekomst.

Volgens Roxane van Iperen in Vrij Nederland van 18 november 2019 is consumentenactivisme "een zijweg die niet alleen weinig bijdraagt, maar de aanpak van klimaatverandering zelfs in de weg staat". Vinden jullie dat verandering van onderop moet komen of van bovenaf?

En hoe past Klimaatgezinnen daarin?

Naomi: Wij geloven in én én. Allebei de bewegingen zijn nodig om samen tot een gezonde Aarde te komen: zowel de overheid en de grote bedrijven als ook de mensen individueel en collectief. Beide bewegingen beïnvloeden elkaar. We hebben elke dag een stem. In onze politieke keuze, in wat we wel of niet kopen, in wat we wel of niet doen én in wat we uitdragen naar anderen.

Stefanie: En daarvoor is het óók nodig dat mensen individueel meer kennis hebben, de impact van ieders gedrag duidelijk is en mensen handelingsperspectief krijgen voor wat ze zelf (direct of indirect) kunnen doen. Maar vooral ook dat er een dialoog gevoerd kan worden over wat er nodig is, welke waarden belangrijk zijn (voor je gezin) en hoe je tot keuzes komt. Dat is de aanpak van Klimaatgezinnen. Dichtbij, in je eigen gezin, vanuit je eigen waarden tot keuzes komen die duurzamer zijn.

Naomi: Dat laatste kan ook gewoon leuk zijn! Samen iets opknappen, een zakcentje bijverdienen door iets te verkopen op Marktplaats, een cadeautje maken in plaats van kopen ...

Klimaatgezinnen is geen permacultuurproject, maar jullie hebben het wel vanuit een holistische visie opgezet en geven ook informatie over de samenhang tussen verschillende systemen, bijvoorbeeld economie, voedselvoorziening en klimaat. Kun je een voorbeeld noemen van een of meer opdrachten die gezinnen tijdens de afgelopen challenge hebben gekregen?

Stefanie: We hebben bij het thema voedsel informatie gegeven over de klimaatimpact van je voedsel. Een belangrijk onderdeel daarvan was het eten van eiwitten. Het gebruik van dierlijke eiwitten, en dan met name het eten van vlees, heeft een enorme impact, juist doordat voor veevoer heel veel soja uit andere delen van de wereld wordt gebruikt. Dus onderzochten we alternatieven voor dierlijke eiwitten. De gezinnen deden een proeverij om te onderzoeken welke alternatieven voor dierlijke eiwitten er ook echt in elk gezin passen. Ook onderzochten de gezinnen waar hun eten vandaan komt. Ze bekeken de herkomst van de producten die ze zelf dagelijks gebruiken en of er een duurzamer alternatief is. Zo hielden ze hun eigen systeem tegen het licht en zijn er kleinere of grotere veranderingen ingezet. Hiermee verandert uiteindelijk ook indirect het grotere voedselsysteem.

De eerste challenge is geweest. Hoe gaan jullie nu verder?

Naomi: Dat is een goede vraag! We hebben deze pilot het afgelopen half jaar ontwikkeld en met succes gedraaid. We kijken terug op een bijzondere tijd, waarin we samen met ruim zeventig gezinnen heel mooie resultaten hebben geboekt. Daar zijn we trots op!

We bezinnen ons nu op de toekomst.

Bij deze pilot werden onze kosten net gedekt door donaties. Een eventuele volgende editie zou een andere financiële opzet moeten hebben. Tips, contacten en donaties zijn dan ook van harte welkom. Je kan ons mailen, maar ook online volgen via Klimaatgezinnen.nl en onze Klimaatgezinnenpagina op Facebook.



Kinderen voelen ook dat het om hun toekomst gaat



Boven: Naomi (links) en Stefanie (rechts).

Midden links: Thema spullen: deelnemers wisselen ideeën uit hoe je creatief om kunt gaan met recycling. Of upcycling: zoals een speciale persoonlijke feestslinger gemaakt van oude babykleertjes.

Midden rechts: Waar komt jouw voedsel eigenlijk vandaan? En hoe ver moet het dan dus reizen?

Links: Samen werkt elk Klimaatgezin de intenties voor de challenge uit en verwerkt deze in een poster. Wat vinden wij belangrijk? Op de poster komen alle resultaten te staan.